

Quinzena de visites biblioteques del CSUC 2019

Visita a la Biblioteca Rector Gabriel Ferraté de la UPC

(Assistent del CRAI Unitat de Recerca: Concepción Juana)

La visita va tenir lloc el 3 de juliol de 2019. El grup format per tres persones, una de la UPF, altra de la UAB i jo mateixa de la UB, va ser rebut per Miquel Codina, Cap de la BRGF. També van participar a la sessió Ruth Íñigo, Responsable de Serveis de Recerca, Jordi Prats, Cap de la IDP i Fran Mañez, Informàtic del SBPA de la UPC.

Programa de la jornada:

- Benvinguda i visita a la BRGF (Miquel Codina - Cap de la BRGF)
- recerTIC UPC. Nova aproximació als estudis bibliomètrics (Miquel Codina)
- Serveis personalitzats per als doctorands (Ruth Íñigo – Servei de Recerca)
- Presentació de la Iniciativa Digital Politècnica (Jordi Prats-Cap IDP)
- GeoCommons. La UPC en el territori (Fran Mañez – Informàtic del SBPA)

Visita a les instal·lacions:

Miquel Codina ens presenta els diferents serveis i instal·lacions de la Biblioteca. Hi ha cinc plantes, dues dedicades a l'estudi en grup, dues a l'estudi individual i una reservada als doctorands:

- Planta -1: exclusiva pels doctorands amb sales de treball en grup.
- Planta 0 amb diferents sales:
 - **l'Àrea Clic** disposa de cadires amb rodes que es poden moure i taules rodones o hexagonals equipades amb ordinadors que permeten el treball en grup.
 - Sala **u-win**, una zona d'esbarjo on els estudiants poden jugar amb les Nintendo wii i DS.
 - Sala **u-room**, equipada amb ordinador i projector, on poden treballar fins a tres grups de forma independent.

- Planta 1 té sales de treball en grup semiobertes, insonoritzades i equipades amb pissarres. No cal fer reserva d'aquestes sales.
- Les plantes 2 i 3 són zona de silenci. Les taules tenen unes separacions que permeten l'estudi individual. Aquestes taules són molt utilitzades i demanades pels estudiants.

A totes les plantes hi ha sales de treball en grup tancades amb reserva. Ens comenta Miquel que els estudiants utilitzen molt les taules amb separacions per a l'estudi individual. Es tracta de taules "normals" on s'han afegit les separacions de forma que els usuaris queden aïllats i tenen disponible un espai adient per als apunts, ordinador, etc. També resulten interessants les sales de treball sense reserva de la planta 1. Han aprofitat una part de la sala posant uns panells metàl·lics que separen els diferents espais, sense arribar al sostre i sense porta, per aprofitar la climatització de la sala general. El tipus de material dels panells separadors proporciona una bona insonorització, encara que la sala de treball no sigui tancada. Es podria valorar l'aplicació d'aquestes dues idees a les nostres biblioteques.

A les diferents plantes es veuen poques obres en paper, molt material ha estat enviat al GEPA. Això, els permet tenir espais lliures per poder oferir sales de treball, punts d'estudi i altres serveis als alumnes. També seria una cosa a valorar per a les nostres biblioteques. La tendència actual és l'ús de recursos en línia més que en paper.

RecerTIC UPC. Nova aproximació als estudis bibliomètrics

Miquel Codina ens explica el recerTIC UPC. Es tracta d'un conjunt d'estudis dedicats a oferir una visió representativa de la producció científica de la UPC en temes emergents de l'àmbit de les TIC. Els temes tractats són 5G, Computer security, Embedded Systems, Machine learning, Smart sensors, Bioinformatics, Data science and engineering, IoT, Robotics i Vehicle to everything. Aquests estudis volen mostrar una imatge significativa de la producció dels investigadors de la UPC i especialment de les relacions de coautoria, afiliació i àmbit temàtic.

La base dels estudis recerTIC UPC són els articles de revista i les publicacions de congressos amb autoria UPC, publicats entre 2007 i 2017, i indexats a la base de dades Web of Science Core Collection. També, per a l'avaluació de l'impacte de les revistes i congressos utilitzen l'índex h5 de Google Scholar.

Ofereixen dades rellevants en els camps analitzats a través de taules i gràfics estàtics, així com de mapes interactius. L'output és global de la UPC, no mostren dades concretes de cada investigador com per exemple, el nombre de

publicacions de cadascun d'ells. Aquestes dades les tenen internament a l'anomenada Deep recerTIC.

En el cas del mapa de citacions, sí que apareixen els documents i els autors més citats amb el nombre de cites rebudes.

Tots els estudis són en estreta col·laboració amb les diferents Escoles o Unitats, com per exemple l'Escola d'Informàtica. Sempre fan l'estudi a petició d'una Escola o Unitat de la Universitat. Els estudis tenen coautoria Unitat UPC-Biblioteca.

Les dades en les quals es basen els estudis recerTIC UPC són de lliure accés i poden ser descarregades des de cadascun d'ells.

Darrerament treballen en l'àmbit de l'Enginyeria Civil i tenen previst fer estudis sobre els treballs acadèmics de final de grau, a petició de la Facultat d'Informàtica (FIB).

Aquests estudis poden ser interessants de cara al nostre futur Servei de Suport Bibliomètric. Miquel ens ha remarcat que els estudis sempre són en coautoria amb la Unitat o Escola que els demana, mai els fa la Biblioteca sense una petició per part dels investigadors i professors. Per fer alguna cosa semblant, necessitaríem més col·laboració i interès per part dels nostres departaments i facultats. També, és fonamental l'ajuda del personal informàtic. A la BRGF disposen de quatre informàtics integrats i dedicats a la Biblioteca.

Serveis personalitzats per als doctorands:

Ruth Íñigo ens presenta la prova pilot d'acompanyament dels doctorands i les diferents actuacions dedicades a aquest col·lectiu.

A la UPC tenen uns 2.000 doctorands de 51 programes de doctorat i el 44% dels doctorands són d'origen internacional.

Les biblioteques tenen una oferta formativa que inclou diferents tipus de sessions com sessions d'acollida, sota demanda per part del professorat, organitzades per les biblioteques o bé organitzades per l'ICE. De totes aquestes sessions les organitzades per l'ICE són les de més èxit.

Com que les sessions formatives no tenen un gran èxit, van decidir fer un estudi per conèixer els doctorands i valorar i entendre les seves necessitats. Ho van fer mitjançant entrevistes al bar prenent un cafè. En total van fer 29 entrevistes confidencials a doctorands i a membres del PDI i PAS que tenen relació amb ells. Van agafar persones de diferents edats, especialitats i funcions. Amb la informació rebuda van implementar el **Research Coffee**, un espai de trobada per a doctorands i altres investigadors on ells expliquen els seus projectes i investigacions. Es tracta d'intercanviar idees. Aquestes reunions sempre compten amb la presència d'un professor, expert en el tema a tractar.

Per ara, han organitzat i fet un Research Coffee sobre tractament d'imatge.

Per altra banda, la prova pilot d'acompanyament dels doctorands la fan a tres biblioteques de la UPC, la BRGF, la del campus de Manresa i la ETSEIB.

A la BRGF van triar 5 doctorands i 5 directors de tesis d'Enginyeria Civil. Van preparar conjuntament amb ells els objectius a complir i van arribar a fer 5 reunions o sessions on es va parlar de Mendeley, d'identificadors i perfils d'autor, de plagi, etc.

No va tenir gaire èxit d'assistència per part dels 5 doctorands, a alguna de les reunions hi van anar més professors que doctorands.

Altra acció feta per informar als doctorands i als alumnes en general ha estat donar la informació juntament amb la matrícula.

Veiem que a la UPC tenen els mateixos problemes que nosaltres amb tot el relacionat amb la formació d'usuaris. Hi ha falta d'interès per part dels estudiants, doctorands i inclús del professorat.

La idea del Research Coffee sembla interessant, però faria falta molta implicació per part de les facultats.

L'acompanyament dels doctorands, que seria fer una sèrie de sessions sobre eines, recursos i temes que els poden interessar o que poden necessitar per a la seva tesi, en realitat ja es fa a moltes biblioteques del CRAI, però dins de la formació d'usuaris. Es tractaria de centrar-se més en el doctorands. Faria falta màrqueting per promocionar aquestes sessions entre els estudiants de tercer cicle. Informar durant la matrícula pot ser útil.

Presentació de la Iniciativa Digital Politècnica:

Jordi Prats, Cap de la IDP, presenta la Iniciativa Digital Politècnica (IDP), és a dir l'Oficina de Publicacions Acadèmiques Digitals de la UPC que dona suport a la creació de continguts digitals per a la docència i la recerca.

Donen suport a la publicació en obert, sota llicència CC, al repositori UPCommons de tot tipus de treballs com llibres, congressos, articles, continguts docents, etc. Igualment, donen suport als editors de revistes científiques de la UPC oferint recursos que en faciliten la gestió, en milloren el posicionament i n'incrementen la visibilitat. Ofereixen una convocatòria d'ajuts amb una dotació de 10.000€ a l'edició de revistes científiques en accés obert, adreçada als centres, departaments, instituts universitaris de recerca i grups de recerca de la UPC que editin o tinguin en projecte editar alguna revista, de forma individual o en coedició amb altres organitzacions.

A la UB, des del CRAI, s'ofereix als editors de revistes científiques de la UB manteniment, actualització i assessorament en l'ús del programari de codi lliure OJS, assessorament en la gestió de drets d'autor i propietat intel·lectual i orientació per posicionar les revistes en els índexs nacionals i internacionals i millorar la qualitat i visibilitat.

També, des de l'any 2010 el Vicerectorat de Projecció i Internacionalització obre unes convocatòries de reconeixement de les revistes científiques de la UB i de concessió d'ajuts per publicar-les.

Aquestes convocatòries tenen com a finalitat atorgar una ajuda econòmica a les revistes editades per membres de la UB (grups de recerca, professorat a títol individual, centres o departaments propis) que publiquin o vulguin publicar revistes en edició digital, tot i que la subvenció també es pot aplicar a l'edició paral·lela en paper.

GeoCommons. La UPC en el territori:

Fran Mañez, informàtic del SBPA de la UPC, ens explica GeoCommons, un portal web de geolocalització de la producció científica de la UPC. Apareix la localització dels ítems de la UPC i també d'entitats col·laboradores. Està integrat a UPCommons i es gestiona amb software lliure. Existeix una versió simplificada (geolite) per poder inserir-lo a qualsevol pàgina web. A l'anomenat geoUP4 participen les 4 universitats politècniques espanyoles (València, Madrid, Cartagena i UPC). Darrerament s'han afegit la Universitat de Girona i la Universitat Carlos III de Madrid (uc3m).

Geocommons geolocalitza el llocs que apareixen en els treballs del dipòsit UPCommons. Ho fa afegint la latitud i longitud corresponents a les metadades del Dublin Core a dc.coverage.spatial en el cas dels ítems propis i des d'un llistat controlat per a les entitats col·laboradores.

Podria ser interessant implementar-lo al CRAI, però s'hauria de valorar el que suposaria econòmicament i també, el treball d'afegir les metadades necessàries al dipòsit per a la geolocalització. Caldria esbrinar si això es pot automatitzar. Es podria preguntar a Fran Mañez que és l'autor del programa.

Conclusió:

Va ser una jornada força interessant. M'ha aportat idees respecte al tema que més m'interessava, la bibliometria, de cara al nostre futur Servei de suport bibliomètric. També m'ha agradat el concepte de biblioteca amb molts espais de treball diferents ja sigui en grup o individual i zones d'esbarjo dins de la pròpia biblioteca. I finalment un punt que m'ha cridat l'atenció ha estat el Geocommons. No sé si seria possible afegir-nos al projecte.

Trobo que són una bona idea aquests tipus de jornades.